

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Гуманітарний інститут
Кафедра реклами та зв'язків з громадськістю

Н. М. Вернигора

Написання сучасної наукової статті

Методичні рекомендації

Київ 2015

**УДК 002.8+01(075.8)
В 35**

Рецензенти:

Горбенко Г. В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри реклами та зв'язків з громадськістю Київського університету імені Бориса Грінченка

Курбан О. В., кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри реклами та зв'язків з громадськістю Київського університету імені Бориса Грінченка

*Методичні рекомендації схвалено
на засіданні кафедри реклами та зв'язків з громадськістю
Київського університету імені Бориса Грінченка
(Протокол № 3 від 30 жовтня 2015 року)*

Вернигора Н. М. Написання сучасної наукової статті.

В 35 Методичні рекомендації / Н. М. Вернигора ; Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка, Гуманітарний ін-т. – Київ : Білий Тигр, 2015. – 28 с.

У виданні подано визначення основних понять, правила написання тексту наукової статті відповідно до сучасних вимог. Особливу увагу зосереджено на структурі наукової статті, подано правила укладання списків цитованих джерел, розтлумачено принцип класифікації, названо й охарактеризовано наукові методи, вміщено зразки анотацій та рефератів. Пропонуються додатки з прикладами оформлення різних видів цитованих джерел.

Методичні рекомендації призначені для використання молодими науковцями, педагогами, аспірантами, здобувачами, магістрантами, студентами під час написання наукових статей.

УДК 002.8+01(075.8)

ЗМІСТ

<i>Від автора</i>	4
Наукова стаття	5
Сучасна структура наукової статті	7
Методи наукових досліджень	11
Індекс УДК	13
Анотація. Реферат. Ключові слова	14
Цитовані джерела	16
Список використаних джерел	17
ДОДАТКИ	
Додаток А. Приклади бібліографічного опису документів ..	19

Від автора

Поштовхом до наукового дослідження найчастіше стає прагнення до професійного самовизначення та зростання, що зумовлене суперечністю між теоретичними і практичними підходами до виконання поставлених завдань та бажанням особисто долучитися до впровадження нових методів і методик у певній сфері діяльності.

Результати наукових досліджень потребують апробації під час їх обговорення на конференціях, семінарах, нарадах, а також оприлюднення шляхом публікації у фаховому виданні. Саме тоді в дослідника виникає потреба в написанні наукової статті.

Методичні рекомендації допоможуть авторові структурувати статтю згідно з вимогами до такого виду публікацій, грамотно оформити матеріал, правильно укласти список цитованих джерел та підібрати індекс УДК для своєї праці.

Наукова стаття

Наукова стаття – жанр наукової публікації, що містить результати наукового дослідження. Для її написання використовують науковий варіант науково-технічного чи науково-гуманітарного підстилів наукового стилю (див. Рис. 1).

Нагадуємо: *стиль* – сукупність взаємопов'язаних мовних засобів, що обслуговують певну сферу інформаційної діяльності людини [1, с. 40].

Для наукового стилю характерне використання науково-термінологічної лексики, слів іншомовного походження, лексем з абстрактним значенням. Застосовується іменниковий характер висловлювання, широко вживаються дієслівно-іменні конструкції. Емоційна та експресивна лексика науковим текстам не властива. Лексичні текстові одиниці репрезентують узагальненість, логічність, точність, аргументацію викладених тверджень. Для синтаксису наукового стилю характерне вживання ускладнених конструкцій: розгорнутих складних речень, дієприкметникових та дієприслівникових зворотів, вставних слів, словосполучень і речень. Науковому тексту притаманні насиченість формулами, таблицями, діаграмами та поділ на розділи і підрозділи [2; 3].

Наукові статті виконують такі **функції**: 1) *дослідницьку* – містять результати наукового дослідження та є джерелом нового знання; 2) *презентаційну* – представляють дослідника в науковому товаристві, показують його внесок у створення нового знання; 3) *оцінкову* – оцінюють стан наукових досліджень з тієї чи тієї проблеми; 4) *комунікативну* – слугують способом спілкування дослідників [4].

Залежно від обсягу викладеного матеріалу та спрямованості дослідження наукові статті поділяють на: *дослідницькі статті, наукові повідомлення, оглядові наукові статті* [4; 5].

У **дослідницькій статті** автор розгорнуто подає результати наукового дослідження та репрезентує нові наукові знання.

Різновидом дослідницької статті є *методична стаття*. У ній автор пропонує та описує новий метод чи нову модифікацію існуючого методу.

Рисунок 1.
Структура наукового стилю літературної мови
(за М. С. Зарицьким)

Рекомендований обсяг дослідницької статті – 20–40 тис. знаків (0,5–1,0 друк. арк.).

У **науковому повідомленні** автор коротко, без деталізації, викладає результати наукового дослідження, акцентуючи увагу на основних аспектах нових наукових знань.

Рекомендований обсяг наукового повідомлення – 14–20 тис. знаків (0,35–0,5 друк. арк.).

Оглядова наукова стаття містить узагальнену інформацію про значну кількість досліджень у тій чи тій науковій галузі за визначений період часу. У ній автори критично розглядають інформацію з певної теми, структурують її, пропонують нові напрями і підходи досліджень.

Рекомендований обсяг оглядової наукової статті – 20–40 тис. знаків (0,5–1,0 друк. арк.).

Сучасна структура наукової статті

У процесі розвитку науки структура наукової статті постійно вдосконалюється. На сьогодні вона не є уніфікованою для всіх наукових фахових видань. Це зумовлено різними чинниками: редакційною політикою того чи того видання, концепцією наукового журналу тощо. Важливим викликом часу для редакцій сучасних наукових фахових видань є потреба долучитися до світового інформаційного простору: увійти до міжнародних наукометричних баз, доєднатися до реферативних сайтів, досягти належного рівня цитування за межами країни, а отже, здобути міжнародне визнання. А це можливо лише за умови розміщення у виданнях якісних публікацій з грамотно вибудованою структурою.

Найоптимальніша структура сучасної наукової статті, до якої не буде серйозних зауважень у жодній редакції сучасних наукових часописів, передбачає п'ять основних частин:

1. **Вступ.** У вступній частині автор публікації зазначає актуальність теми, подає огляд літератури і попередніх дослід-

жень з визначеного та суміжних питань (показує рівень висвітлення досліджуваної ним проблеми іншими науковцями), вказує мету і завдання наукової праці. За потреби, автор може назвати об'єкт і предмет дослідження. Рекомендований обсяг Вступу залежить від обсягу статті та становить 3–6 тис. знаків.

2. **Методи дослідження.** У цій частині автор вказує, які наукові методи застосовував для дослідження; зазначає, як ці методи вплинули на здобуття результатів, відображених у наступних структурних частинах наукової статті. Методи і засоби досягнення наукових результатів потрібно описати детально, щоб кожен науковець-читач за потреби міг відтворити перебіг дослідження.

3. **Результати й обговорення.** Вказана структурна частина є найбільшою за обсягом, оскільки містить вичерпну інформацію про результати наукового дослідження. Автор аналізує власні результати, порівнює їх з тематично дотичними результатами інших досліджень, вказує межі застосування власних висновків та пропонує подальші напрями наукових розвідок.

4. **Висновки.** Тут автор подає узагальнені підсумки, що витікають з обговорення результатів дослідження. Рекомендований обсяг Висновків коливається в межах 2–4 тис. знаків, що залежить від загального обсягу наукової статті.

5. **Подяки.** Необов'язкова структурна частина статті. Утім у міжнародній практиці наявність Подяк наприкінці наукової публікації є ознакою високої культури автора (авторів). У цьому розділі висловлюють подяки тим фахівцям, що посприяли самому дослідженню чи підготовці й оприлюдненню його результатів, проте їхнього внеску недостатньо для включення цих осіб до співавторів статті. Також називають конференції, семінари, на яких було апробовано результати; вказують наукові гранти, завдяки яким виконано дослідження.

Важливими також є **вимоги до оформлення наукової статті**. Оскільки більшість редакцій наукових журналів застосо-

вують рецензування до наукових статей, що надійшли в редпортфель видання (часто з кодуванням матеріалів для запобігання упередженому чи лояльному ставленню рецензентів до авторів рецензованих ними досліджень), то науковцям доречно підготувати титульну сторінку.

На *титульній сторінці статті* кількома мовами (зазвичай це – українська, англійська, також можуть бути – російська, польська, французька, німецька й інші мови, залежно від мережі поширення журналу та наукової співпраці його редакції) вказують:

- прізвище, ім'я та по батькові автора (авторів), його (їхнє) місце роботи, посаду, науковий ступінь, контактний телефон і електронну пошту;
- індекс універсальної десятикової класифікації статті;
- назву статті;
- анотацію (чи реферат);
- ключові слова (3–5 слів чи словосполучень).

На другій сторінці повторюють назву статті українською мовою. Далі розміщують текст наукової статті.

Список цитованих джерел повинен містити не менш ніж 10 позицій (автор має вичерпно, в порівнянні обговорити результати свого дослідження) [5]. Список доречно формувати за порядком цитування, включаючи до переліку винятково цитовані джерела. Опис джерела також повинен бути вичерпним (тобто він має містити інформацію про автора (авторів), назву статті (книжки), номер журналу, місто видання, назву видавництва, рік видання, сторінки, на яких вміщено цитовану статтю, загальну кількість сторінок в описі книжкових видань). Формувати описи джерел необхідно за вимогами чинного стандарту (див. Дод. А).

Значна кількість сучасних редакцій можуть вимагати списки літератури у двох варіантах: 1) мовою оригіналу джерела; 2) латиницею, де прізвища авторів та назви журналів рекомендовано передавати транслітерацією, назви статей і книжок – пере-

кладати англійською. Така вимога надзвичайно актуальна, а надто тоді, коли науковий журнал представлений у міжнародних наукометричних базах.

Приклад передачі кириличного джерела латиницею:

Rizun V. V. Mass Communication Theory: textbook for students of speciality 0303 'Journalism and Information' / V. V. Rizun. – Kyiv: Vydavnychi Tsentr 'Prosvita', 2008. – 260 p.

Для *веб-посилань* потрібно вказати: автора, назву матеріалу і дату публікації (якщо такі дані є), обов'язковими є повна веб-адреса і дата доступу до матеріалу за посиланням.

Приклад веб-посилання кирилицею та латиницею:

Афонін О. Лист Прем'єр-міністра України Азарову М. Я. [Електронний ресурс] / О. Афонін // Портал української книжкової індустрії UABOOKS.INFO. – 08.01.2013. – Режим доступу: <http://uabooks.info/ua/news/letters/?pid=4090>. – Дата доступу: 10.08.2013.

Afonin O. Letter to Prime Minister of Ukraine Azarov M. Y. [Electronic resource] / O. Afonin // Ukrainian publishing industry portal UABOOKS.INFO. – 01.08.2013. – Reference: <http://uabooks.info/ua/news/letters/?pid=4090>. – Accessed: 10.08.2013.

Якщо текст статті проілюстровано *Додатками, Рисунками і Таблицями*, то вони обов'язково повинні мати заголовки і порядкові номери; *примітки до зведеної в таблицях інформації* слід розміщувати безпосередньо під таблицями. Натомість *примітки до тексту статті*, Додатки та великі за обсягом Таблиці слід виносити за межі статті, в тексті посилаючись на них таким чином (див. Прим. 1), (див. Табл. 1), (див. Дод. А).

Посилання на цитовані джерела у тексті статті подаються в квадратних дужках: номер джерела, що відповідає номеру в Списку літератури; через кому – літера «с.» і номер сторінки. Якщо автор посилається одразу на кілька різних джерел, слід розділяти їх крапкою з комою. Приклад: [1, с. 44; 2, с. 35].

Методи наукових досліджень

Беручись за будь-який різновид наукової роботи, а надто обираючи тему наукового дослідження, варто насамперед ознайомитися з методами і методиками наукової роботи та наукового пізнання.

Метод (гр. *methodos*) – спосіб пізнання, дослідження явищ природи і суспільного життя. Це також сукупність прийомів чи операцій практичного або теоретичного освоєння дійсності, підпорядкованих вирішенню конкретного завдання [6].

У загальному розумінні метод – це спосіб досягнення поставленої мети і виконання завдань дослідження. Він дає змогу відповісти на запитання: як пізнавати.

Методика (гр. *methodike*) – сукупність методів, прийомів проведення будь-якої роботи. Методика дослідження – це система правил використання методів, прийомів та операцій [6].

Вибір методів дослідження залежить від характеру фактичного матеріалу, умов і мети дослідження.

Класифікація методів наукової роботи

За метою дослідження та способом її реалізації розрізняють такі методи: **первинні** (ті, які використовують з метою збору інформації, вивчення джерел, спостереження, опитування тощо), **вторинні** (їх застосовують, щоб обробити та аналізувати отримані дані), **верифікаційні** (ті, які дають змогу перевірити отримані результати).

За способом реалізації дослідження виокремлюють інші різновиди методів: **логіко-аналітичні** (традиційні методи дедукції та індукції), **візуальні**, або **графічні** (схеми, діаграми, картограми тощо), **експериментальні** (стосуються реальних об'єктів, призначені для прогнозування результатів), **математичні** (з їх допомогою вивчають масові явища в соціології, лінгвістиці, вони відіграють важливу роль в обробці даних та моделюванні).

Відповідно до функціональних можливостей розрізняють **етапні** (пов'язані з певним етапом дослідження) та **універсальні** методи.

Умовно можна виокремити методи **теоретичних** та **емпіричних** досліджень.

Застосування методів наукового пізнання

Методи наукового пізнання поділяють на **загальні** і **спеціальні**.

Загальні методи наукового пізнання широко застосовують у різних науках. Їх поділяють на три групи:

- методи емпіричного дослідження (спостереження, порівняння, вимірювання, експеримент);
- методи, що застосовуються як на емпіричному, так і на теоретичному рівнях дослідження (аналіз і синтез, індукція і дедукція, абстрагування, моделювання тощо);
- методи (або методологія), що використовуються на теоретичному рівні дослідження (системний підхід, сходження від абстрактного до конкретного тощо) [7].

До *спеціальних* зараховуємо такі методи: **експертних оцінок, опитування, лабораторні та польові експерименти** тощо.

На етапі обробки даних застосовують методи *статистичного аналізу*: **кореляційний аналіз, факторний аналіз, метод імплікаційних шкал, контент-аналіз**.

У наукових дослідженнях за потреби використовують також *логічні закони* і *правила* (зокрема, для тлумачення понять і суджень) – **закон тотожності, закон протиріччя, закон виключення третього, закон достатньої підстави, умовивід** тощо.

Методологічне підґрунтя наукової статті – вкрай важлива принципова позиція дослідника. Важливо ретельно описати застосовані методи та вказати, яких результатів вдалося досягти завдяки застосуванню того чи того методу наукового дослідження [8].

Індекс УДК

Кожна сучасна наукова стаття класифікується за індексом УДК. Грамотне виконання цієї процедури дає змогу ввести статтю до наукового обігу після опублікування та зробити її доступною для вивчення і цитування у найвіддаленіших куточках планети [9; 10; 11; 12].

Універсальна десяткова класифікація (УДК) – це бібліотечна класифікація документів, що широко використовується в усьому світі для систематизації творів науки, літератури і мистецтва, періодичного друку, різних видів документів та організації картотек.

Універсальна десяткова класифікація розроблена Міжнародним бібліографічним інститутом у 1895–1905 рр. на основі «Десяткової класифікації» американського бібліотекознавця Мелвіла Дьюї.

Таблиці УДК складаються з таких частин:

1. Структура, властивості та принципи УДК.
2. Методичні вказівки щодо застосування універсальної десяткової класифікації.
3. Основні розділи УДК.
4. Алфавітно-предметні покажчики (АПП) до основних розділів.
5. Допоміжні таблиці УДК.
6. Алфавітно-предметні покажчики до допоміжних таблиць.

Основні розділи УДК:

0 Загальний відділ

1 Філософія. Психологія

2 Релігія. Теологія

3 Суспільні науки

4 (вільний)

5 Математика. Природничі науки

6 Прикладні науки. Медицина. Техніка. Сільське господарство

7 Мистецтво. Архітектура. Ігри. Спорт

8 Мова. Мовознавство. Художня література. Літературознавство
9 Географія. Біографії. Історія.

Розроблена також **система знаків**, за допомогою яких поєднують коди десяткових значень в єдиний індекс. Це – знак приєднання (+, плюс), знак поширення (/, скісна риска), знак простого відношення (:, двокрапка), знак закріпленої послідовності (::, подвійна двокрапка), знак групування ([], квадратні дужки), знак запозиченого позначення (*, астерікс) [9; 10; 11; 12].

Анотація. Реферат. Ключові слова

Важливими позиціями в оформленні наукової статті є анотація, реферат та ключові слова, які укладаються кількома мовами (за вимогою редакції наукового журналу). Анотація і реферат – позиції взаємозамінні. Якись редакції віддають перевагу анотаціям, а якись – рефератам. Утім майбутнє за рефератами.

Відмінність між анотацією і рефератом суттєва.

Анотація – це вторинний документ, який містить коротку узагальнену характеристику первинного документа (тобто статті) щодо його призначення, змісту, виду, форми та інших особливостей.

Рекомендований обсяг анотації до наукової статті – 500 знаків.

Наприклад:

Носова Б. М. Переваги медіа в трактуванні української ідентичності

Анотація. У статті досліджено авангардну роль медіадомінантності в трактуванні сучасної української ідентичності. Значну увагу приділено діалогічності комунікативного процесу щодо української ідентичності. Одним із головних висновків є те, що завдяки якісним публікаціям у ЗМІ медіадомінантність стає тим ключем у розумінні й сприйнятті української ідентичності, що виконує найбільше завдань. Тобто медіа стають переважною і навіть іноді первісною платформою для оприлюднення матеріалів, які відтворюють основні риси національної ідентичності. Повністю ще не напрацьовані критерії

рії медіадомінантності. Але загальна картина становлення української національної ідентичності осмислюється й тлумачиться на підставі медіаматеріалів про психологічний досвід, світоглядність та соціокультуру нації.

Ключові слова: дискурс, діалог, ідентичність, медіа, медіадомінантність [13].

Реферат – це вторинний документ, який містить стислий точний виклад змісту первинного документа з основними відомостями та висновками, але без інтерпретації та критики. Структура інформативного реферату передбачає розкриття змісту первинного документа (тобто статті) за такими позиціями: предмет дослідження і мета роботи, методи, умови й основні результати дослідження, пропозиції автора щодо застосування цих результатів.

Рекомендований обсяг реферату до наукової статті може коливатися в межах 800–1000 знаків.

Наприклад:

Крайнікова Т. С. Соціальність концепцій як умова комунікаційного лідерства ЗМІ в діалозі з просьюмерами

Реферат. Ідеться про необхідність поглиблення соціальності концепцій ЗМІ, спричинену утвердженням інформаційного просьюмеризму – компетентного медіаспоживання. Засоби масової інформації перестають бути власне джерелом інформації для населення і перетворюються на учасників різнобічного діалогу в суспільстві. Вони виконуватимуть роль комунікаційного лідера в діалозі з просьюмерами за умови поглиблення соціальності їхніх концепцій – суспільно та клієнтоорієнтованого творення інформаційного продукту. Здійснення цього трансформаційного процесу передбачає: 1) корекцію фокуса бачення суспільних подій і фактів у бік висвітлення насправді актуальних проблем, реальних соціальних зв'язків між індивідами та в різних групах і прошарках; 2) вироблення нового інтелектуального стилю; 3) надання інформації та всій медіадіяльності практичної корисності для споживача; 4) дотримання психологічності та етичності медійних сюжетів і героїв.

Ключові слова: просьюмеризм, комунікаційне лідерство, соціальність концепцій ЗМІ [14].

Основні вимоги до ключових слів і словосполучень. Ключові слова – це іменники (називний відмінок, однина), словосполу-

чення – іменники з прикметниками (див. попередні приклади). Не можна поєднувати кілька ключових понять в одному словосполученні.

Наприклад: соціальна і політична реклама.

Правильно так: соціальна реклама, політична реклама.

Кількість ключових слів і словосполучень до тексту наукової статті може коливатися в межах 3–10 позицій.

Цитовані джерела

Список цитованих джерел подають після тексту статті. Формувати список варто за принципом першого згадування (тобто бібліографічний опис джерела у списку фіксується один раз за порядком першого цитування в тексті статті, всі наступні цитування цього джерела містять посилання на визначений номер у списку; повторний опис одного й того самого джерела у списку не допускається; позиція «Там само» не застосовується). Утім деякі редакції наукових журналів застосовують до списків літератури алфавітний принцип.

Джерела, на які немає посилань у тексті статті, до списку не вносяться (навіть якщо їх тематика дотична до теми дослідження).

Список цитованих джерел до наукової статті потрібно укладати відповідно до вимог чинного стандарту (ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання (ГОСТ 7.1–2003, ІДТ). – [Чинний від 2007–07–01]. – Київ : Держстандарт України, 2007. – 47 с.); *скорочення слів у бібліографічному описі* також виконувати за нормами чинного стандарту (ДСТУ 3582–97. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила. – [Чинний від 1996–01–12]. – Київ : Держстандарт України, 1998. – 26 с.).

Приклади бібліографічного опису документів наведено в додатках (див. Дод. А).

Список цитованої літератури:

1. Зарицький М. С. Стилїстика сучасної української мови : навч.-метод. посіб. / М. С. Зарицький. – Київ : ВКФ «Сатсанга», 1999. – 88 с.
2. Коваль А. П. Практична стилїстика української мови : навч. посіб. / А. П. Коваль. – Київ : Рад. шк., 1987.
3. Пономарів О. Д. Стилїстика сучасної української мови : підручник / О. Д. Пономарів. – Київ : Либїдь, 1992.
4. Семеног О. М. Культура наукової української мови : навч. посіб. / О. М. Семеног. – Київ : Академія, 2010. – 215 с.
5. Про підвищення вимог до фахових видань, внесених до перелїків ВАК України (3 постанови Президїї ВАК України від 15.01.2003 р. № 7-05/1).
6. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень : підручник / М. Т. Білуха. – Київ : АБУ, 2002. – 480 с.
7. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / О. В. Крушельницька. – Київ : Кондор, 2003. – 192 с.
8. П'ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі : навч. посіб. / І. С. П'ятницька-Позднякова. – Київ, 2003. – 116 с.
9. Скороченї таблицї УДК українською мовою (понад 2000 рубрик) [Електронний ресурс] // Сайт Консорціуму УДК. – Режим доступу: <http://www.udcsummary.info/php/index.php> (25. 10. 2015).
10. Довїдник з УДК [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://teacode.com/online/udc/> (25. 10. 2015). – Рос.
11. УДК в Україні [Електронний ресурс] / Книжкова палата України. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/texts/libdoc/udc.htm> (25. 10. 2015).
12. Основна таблиця УДК [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrbook.net/UDC_ist.htm (25. 10. 2015).
13. Носова Б. М. Переваги медїа в трактуванні української ідентичності [Електронний ресурс] // Науковї записки Інституту журналістики. – Київ, 2014. – Т. 57. – С. 77–82. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nzizh_2014_57_17.pdf (25. 10. 2015).

14. Крайнікова Т. С. Соціальність концепцій як умова комунікаційного лідерства ЗМІ в діалозі з просьюмерами [Електронний ресурс] // Актуальні питання масової комунікації. – Київ, 2014. – Вип. 15. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/apmk_2014_15_4.pdf (25. 10. 11).
15. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання (ГОСТ 7.1–2003, ІДТ). – [Чинний від 2007–07–01]. – Київ : Держстандарт України, 2007. – 47 с.
16. ДСТУ 3582–97. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила. – [Чинний від 1996–01–12]. – Київ : Держстандарт України, 1998. – 26 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

**ПРИКЛАДИ
БІБЛОГРАФІЧНОГО ОПИСУ ДОКУМЕНТІВ****КНИГИ****Один автор**

1. Кичак В. М. Синтез частотно-імпульсних елементів цифрової техніки [Текст] : монографія / В. М. Кичак ; Вінниц. нац. техн. ун-т. – Вінниця : Універсум-Вінниця, 2005. – 291 с. : іл., табл.
2. Вербень В. В. Соціологія: теоретичні та методичні аспекти [Текст] : навч.-метод. посіб. / В. В. Вербень ; Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне : РДГУ, 2005. – 202 с.
3. Палій О. А. Ключ до України: друга сторона української прабатьківщини [Текст] / О. А. Палій. – Київ : Дніпро, 2005. – 132 с. : іл., портр., карти.
4. Українка, Леся. Твори [Текст] / Леся Українка. – Львів ; Київ : Дніпро, 2000. – 632 с.

Два автори

Шульженко Ф. П. Історія політичних і правових вчень [Текст] : навч. посіб. / Ф. П. Шульженко, Т. Г. Андрусак. – 2-е вид., стер. – Київ : Юрінком Інтер, 2001. – 301 с.

Три автори

Юрій С. І. Антологія бюджетного механізму [Текст] / С. І. Юрій, В. Г. Демянишин, Я. М. Буздуган. – Тернопіль : Екон. думка, 2001. – 250 с.

Чотири автори

Контроль і ревізія [Текст] : навч. посіб. : нормативно-практичні матеріали / Є. М. Романів, Р. Л. Хом'як, А. С. Мороз, В. В. Гресик. – Львів : Інтелект-Захід, 2001. – 199 с.

П'ять і більше авторів

Формування здорового способу життя молоді [Текст] : навч.-метод. посіб. для працівників соц. служб для сім'ї, дітей та молоді / Т. В. Бондар, О. Г. Карпенко, Д. М. Дикова-Фаворська [та ін.]. – Київ : Укр. ін-т соц. дослідж., 2005. – 115 с. – (Серія «Формування здорового способу життя молоді» : у 14 кн. ; кн. 13).

За назвою

1. Концепція навчання здорового способу життя на засадах розвитку навичок [Текст] : інформ. зб. з життєвих навичок / авт.-упоряд. М. Н. Бело. – Київ : Генеза, 2005. – 77 с. : іл.
2. Добром нагріте серце: до 90-річчя І. Б. Бровка [Текст] : зб. спогадів друзів, учнів, колег відомого педагога. – Харків : Фоліо, 2005. – 135 с.
3. Юність, обпалена війною, 1941–1945 [Текст] : спогади ветеранів / редкол.: А. М. Грабовенко [та ін.]. – Київ : Либідь, 204 с.

Навчально-методичні видання

1. Вища освіта в Україні [Текст] : навч. посіб. / ред. В. Г. Кремень, С. М. Ніколаєнко ; М-во освіти і науки України. – Київ : Знання, 2005. – 327 с.
2. Методичні рекомендації до виконання самостійних робіт та підготовки до практичних занять з курсу “Бізнес в торгівлі” [Текст] : для студ. ден. форми навчання спец. 6.050300 “Товарознавство та комерційна діяльність” / уклад. Н. Б. Анненкова. – Луганськ : Альма-матер, 2005. – 43 с.
3. Микитин М. Л. Сучасна українська літературна мова. Морфеміка. Словотвір. Морфологія [Текст] : практикум для студ. вищ. навч. закл. за спец. “Видавн. справа і редагування”, “Журналістика” / М. Л. Микитин, А. П. Романченко ; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. – Одеса : Астропринт, 2005. – 189 с.
4. Навчально-методичний посібник з фізичної та колоїдної хімії [Текст] / [уклад. І. І. Кочерга]. – Ніжин, 2000. – 37 с.
5. Петрова І. В. Дозвілля в зарубіжних країнах [Текст] : підручник для студ. вищ. навч. закл. / І. В. Петрова ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв, Укр. центр культур. дослідж. – Київ : Кондор, 2005. – 406 с.
6. Сучасна економіка [Текст] : лекційний курс / О. Германова, Л. Тарасова, С. Новожилов [та ін.]. – Київ : Либідь, 2005. – 544 с.
7. Ясулайтіс В. А. Дистанційне навчання [Текст] : методичні рекомендації / В. А. Ясулайтіс ; Міжрегіон. акад. упр. персоналом. – Київ : МАУП, 2005. – 68 с. : іл.

Перекладні видання

Косик В. Франція та Україна. Становлення української дипломатії (березень 1917 – лютий 1918) [Текст] / В. Косик ; [пер. з фр. Т. Марусик] ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2004. – 262 с.

Довідкові видання

1. Енциклопедія українознавства для школярів і студентів [Текст] / [авт.-укл. В. Оліфіренко [та ін.]]. – Донецьк : Сталкер, 1999. – 496 с.

2. Плиса В. Й. Страхування [Текст] : довідник / В. Й. Плиса. – Львів : Вид. центр ім. І. Франка, 2001. – 196 с.

3. Спеціальна педагогіка [Текст] : понятійно-термінологічний словник / Л. Вагіна, В. Курило, А. Висоцька [та ін.] ; [голов. ред. В. Бондар]. – Луганськ : Альма-матер, 2003. – 436 с.

ЗАКОНОДАВЧІ, НОРМАТИВНІ АКТИ

Конституція

Конституція України [Текст] : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 142.

Закон

Про вищу освіту [Текст] : закон України від 17 січ. 2002 р. № 2984 // Відом. Верхов. Ради України. – 2002. – № 20. – Ст. 134.

Наказ

Про запровадження у вищих навчальних закладах навчальної дисципліни «Вища освіта і Болонський процес» [Текст] : наказ М-ва освіти і науки України від 25 лип. 2006 р. № 556 // Офіц. вісн. України. – 2006. – № 35. – Ст. 2482.

ІНШІ ВИДИ ДОКУМЕНТІВ

Положення

Положення про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту) [Текст] // Інформ. зб. М-ва освіти України. – 1998. – № 10. – С. 6–10.

Промова

Україна іде дорогою важкою, але правильною [Текст] : промова Президента В. Ющенка з нагоди 15-ї річниці Незалежності України // Уряд. кур'єр. – 2006. – 29 серп.

Доповідь

Ніколаєнко С. Підвищення ефективності вищої освіти – визначальний чинник зростання соціально-економічного потенціалу держави [Текст] : матеріали до доповіді міністра освіти і науки на підсумковій колегії Міністерства освіти і науки України (Київ, 23 лют. 2006 р.) / С. Ніколаєнко // Освіта України. – 2006. – 17 лют. (№ 13). – С. 2–9.

Угода

Угода між Україною та Республікою Кіпр про правову допомогу в цивільних справах від 6 верес. 2004 року [Текст] // Офіц. вісн. України. – 2006. – № 31. – Ст. 227.

Договір

Договір між Україною та Сполученими Штатами Америки про взаємну правову допомогу у кримінальних справах від 22 лип. 1998 року [Текст] // Офіц. вісн. України. – 2006. – № 31. – Ст. 463.

Бесіди, діалоги, інтерв'ю

Свято врожаю в Клевані [Електронний ресурс] : інтерв'ю з головою сільської Ради О. Кузьмінім / записала І. Петрова // Клеванський тракт. – 2012. – 15 верес. – С. 2. – Режим доступу: [http : // www.rivne.lib.rv.ua/page-id =29](http://www.rivne.lib.rv.ua/page-id=29), вільний. – Назва з екрану. – [Дата звернення: 28.10.2013].

Депоновані наукові праці

Социологическое исследование малых групп населения [Текст] / В. И. Иванов [и др.] ; М-во образования Рос. Федерации, Финансовая академия. – М., 2002. – 110 с. – Библиогр.: с. 108–109. – Деп. в ВИНТИ 13.06.02, № 145432.

Конференції, тези доповідей, збірники наукових праць

1. Актуальні питання антропоніміки [Текст] : зб. матеріалів наук. читань пам'яті Юліана Костянтиновича Редька / [відп. ред. І. В. Єфименко]. – Київ : НАН України, 2005. – 270 с.

2. Економіка. Менеджмент. Підприємництво [Текст] : зб. наук. пр. / Східноукр. нац. ун-т. – Луганськ, 2001. – Вип. 4. – 253 с. – (Серія: Економічні науки).

3. Міжнародна міграція та міжетнічні стосунки на Слобожанщині [Текст] : матеріали міжнар. наук. семінару (Харків, 11 листоп. 2004 р.). – Харків : Константа, 2004. – 63 с.

4. Третя міжнародна алгебраїчна конференція в Україні [Текст] : тези доп. (Суми, 2–8 лип. 2005 р.) / Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. – Суми, 2005. – 292 с.

5. Ціннісні пріоритети освіти у XXI столітті: орієнтири та напрямки сучасної освіти [Текст] : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (Луганськ, 2–5 жовт. 2005 р.) / [редкол.: В. С. Курило [та ін.] ; М-во освіти і науки України [та ін.]. – Луганськ : Альма-матер, 2005. – Ч. 1. – 301 с.

Дисертації

Золотова Г. Д. Соціально-педагогічна профілактика адиктивної поведінки студентів: (на прикл. навч. закл. I–II рівнів акредитації) [Текст] : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.05 / Золотова Ганна Дмитрівна ; Луган. нац. пед. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Луганськ, 2005. – 238 с.

Автореферати дисертацій

Ляшенко Л. В. Вивчення, забезпечення та розвиток інформаційних потреб бібліотекарів в умовах формування інформаційного суспільства [Текст] : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 07.00.08 / Лариса Володимирівна Ляшенко ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – Київ, 2002. – 20 с.

Стандарти

ГОСТ Р 517721–2001. Аппаратура радиоэлектронная бытовая. Входные и выходные параметры и типы соединений. Технические требования [Текст]. – [Введ. 2002–01–01]. – Москва : Изд-во стандартов, 2001. – 1V. – 27 с.

Каталоги

Оборудование классных комнат общеобразовательных школ [Текст] : каталог / М-во образования РФ, Моск. гос. пед. ун-т. – Москва : МГПУ, 2002. – 235 с.

БАГАТОРІВНЕВИЙ БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ОПИС

Багатотомні видання

1. Енциклопедія українознавства : загальна частина [Текст] : у 3 т. / Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України. – Перевидання в Україні ; репр. відтворення вид. 1949 р. – Київ : Фірма «Віпол», 1994–1995.

Т. 1. – 1994. – XVI, 368 с. : іл.

Т. 2. – 1995. – С. 369–800 : іл. + 1 арк. карт.

Т. 3. – 1995. – С. 801–1230 : іл.

2. Мовчан П. М. Твори : у 3 т. / П. М. Мовчан. – Київ : Вид. центр «Просвіта», 1999.

Т. 1 : Голос : поезії. – 639 с. : іл., портр.

Т. 2 : Межовий камінь : поезії. – 535 с. : іл.

Т. 3 : Координати часу. – 582 с. : іл. – Бібліогр. у тексті та підрядкових прим.

3. Історія української культури [Текст] : у 5 т. / голов. ред. Б. Є. Патон. – Київ : Наук. думка, 2001. – Т. 1 : Історія культури давнього населення України / за ред. П. П. Толочко. – 1134 с.

АНАЛІТИЧНИЙ БІБЛОГРАФІЧНИЙ ОПИС

Частина книги

Малый А. И. Введение в законодательство Европейского сообщества [Текст] / Ал. Малый // Институты Европейского союза : учеб. пособ. / Ал. Малый, Дж. Кемпбелл, М. О'Нейл. – Архангельск, 2002. – Разд. 1. – С. 7–26.

Стаття, розділ із багатотомного видання

Франко І. Притча про любов [Текст] / Іван Франко // Франко І. Збір. творів : у 50 т. – Київ, 1976. – Т. 2. – С. 211–214.

Стаття зі збірника

Гурцяк В. І. Про систему контролю знань іноземних студентів в умовах підготовчого факультету [Текст] / В. І. Гурцяк // Нові технології навчання : наук.-метод. зб. – Київ, 2005. – Вип. 40. – С. 245–258.

Стаття з довідкового видання

Мочерний С. Абсолютна додаткова вартість [Текст] / С. Мочерний // Економічна енциклопедія : в 3 т. – Київ, 2000. – Т. 1. – С. 7–8.

Стаття із журналу

Один автор

Цимбал І. І. Освітня галузь Луганщини: аналіз, проблеми, перспективи [Текст] / І. І. Цимбал // Освіта на Луганщині. – 2006. – № 1 (24). – С. 5–9.

Два автори

Архангельський Ю. Про ефективність приватизації в Україні [Текст] / Ю. Архангельський, О. Радзівський // Економіка України. – 2008. – № 9. – С. 86–91.

Три автори

Міщенко В. С. Щодо формування ефективної рентної політики в Україні [Текст] / В. С. Міщенко, О. І. Барановський, Я. В. Петраков // Фінанси України. – 2008. – № 2. – С. 3–14.

Стаття із газети

Дробот І. Культурологи і філософи для освіти [Текст] / І. Дробот // Освіта. – 2005. – 22–29 черв. (№ 26). – С. 3.

Відеозапис

Плоска [Відеозапис] : історія села / реж. І. Гаврилук. – (1 файл: 15 МБ). – Острог : Артемов Т. О., 2013. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM) ; 1 год. 30 хв. – (Історія сіл Рівненщини). – Систем. вимоги: DVD програвач з вбудованим декодером mp3.

Звукозапис

Іванов Ю. Народні обряди і звичаї на Покрову жителів села Крилів [Звукозапис] : аудіокнига / Ю. Іванов ; текст читає Ю. Іванов. – (15 файлів: 53 МБ). – Корець, 2013. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM) ; 1 год. 15 хв. – (Книга вголос). – Систем. вимоги: CD/DVD-програвач із вбудованим декодером mp3.

Образотворчий матеріал

Рівне [Образотворчий матеріал] : альб. репрод. / упоряд. Т. О. Демченко. – (1 файл: 35 МБ). – Рівне : О. Романенко, 2013. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM) ; 25 хв. – Систем. вимоги: Windows 98, 2000, XP; MS Word 97-2000. – Назва з контейнера.

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

Сайти

Рівненщина [Електронний ресурс] : [сайт] : регіонал. інформ. портал : кат. фірм та організацій Рівнен. обл. та м. Рівне / РДОБ. – Електрон. дані. – Рівне, 2004–2010. – Режим доступу: <http://irp.rv.ua>, вільний. – Назва з екрана. – Дата звернення: 1.12.2014.

Освітній навігатор [Електронний ресурс] : [сайт] : [методика викладання та передовий досвід ЗОШ України та Рівненщини] / РДОБ, РДОБ для юнацтва, РДОБ для дітей. – Електрон. дані. – Рівне, 2006–2010. – Режим доступу: <http://libr.rv.ua>, вільний. – Назва з екрана. – Дата звернення: 1.12.2014.

Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського [Електронний ресурс] : [сайт]. – Київ : Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, 1997– . – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>, вільний. – Назва з екрана. – Дата звернення: 1.12.2014.

Інформація, розміщена на одній зі сторінок сайту

Мігунова Т. Слово «телебачення» це архаїзм [Електронний ресурс] // Телекритика : [сайт] / ТОВ «Телекритика». – Текст. і граф. дані. – Київ, 2001–2013. – Режим доступу: <http://www.telekritika.ua/expert/2013-01-23/59463>, вільний. – Назва з екрана. – Дата звернення: 1.12.2014.

Бази даних

Історична Волинь [Електронний ресурс] : [електрон. кат., повнотекст. док., фотодок., відеодок., період. вид., неопублік. док., карти] / РДОБ. – Електрон. дані. – Рівне, 2008–2012. – Режим доступу: <http://istvolyn.info>, вільний. – Назва з екрана. – Дата звернення: 1.12.2014.

Електронні каталоги Рівненщини [Електронний ресурс] : [кат. РДОБ та кат. ЦСПШБ Рівнен. обл.]. – Електрон. дані. – Рівне, 1991–2012. – Режим доступу: <http://libr.rv.ua>, вільний. – Назва з екрана. – Дата звернення: 1.12.2014.

Електронні книги

Філімоненков, О. С. Фінанс підприємств [Електронний ресурс] : навч. посіб. / О. С. Філімоненков. – (1 файл: 5.3 МБ). – Київ : МАУП, 2004. – Режим доступу : <http://chitalka.info>, вільний. – Назва з екрану. – [Дата звернення : 1.12.2014].

Волкова, Н. П. Педагогіка [Електронний ресурс] : навч. посіб. / Н. П. Волкова. – (1 файл: 2.78 МБ). – Київ : Академія, 2001. – Режим доступу: <http://ebk.net.ua>, вільний. – Назва з екрана. – Дата звернення: 1.12.2014.

Пересопницьке Євангеліє (1556–1561 pp.) [Електронний ресурс] / Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 1997. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/peresop/html>, вільний. – Назва з екрана. – Дата звернення: 1.12.2014.

CD

Художественная энциклопедия зарубежного классического искусства [Электронный ресурс]. – Электрон. текстовые, граф., зв. дан. и прикладная прогр. (546 Мб). – Москва : Большая Рос. энцикл. [и др.], 1996. – 1 электрон. опт. диск (CD-ROM) : зв., цв. ; 12 см + рук. пользователя 1 л.) + открытка (1 л.). – Систем. требования: Windows 3.1 или Windows 95 ; SVGA 32768 и более цв. ; 640x480 ; 4xCD-ROM дисковод ; 16-бит. зв. карта ; мышь. – Загл. с экрана. – Диск и сопровод. материал помещены в контейнер 20x14 см.

Опис частини друкованого документа (книги, журналу, збірника), розміщеної в Інтернеті

Вертій Ж. С. Бібліотерапія як напрям бібліотекознавства: шляхи становлення [Електронний ресурс] // Еволюція структури і функцій бібліотекознавства під впливом сучасних інформаційних технологій : міжнародна наук. конф. (Київ, 5–6 жовт. 2010 р). – Київ : Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/new/10_kiev/sek1.html.../, вільний. – Назва з екрана. – Дата звернення: 1.12.2014.

Бородин В. А. Читательская Вселенная [Электронный ресурс] / В. А. Бородин, Л. А. Дрешер. – Режим доступу: http://www.pedagogika-cultura.narod.ru/private/Articles/N_3/Borodina.htm, свободный. – Заглавие с экрана. – Дата обращения: 19.08.2011.

Костенко Л. Й. Бібліотека і доступність інформації у сучасному світі: електронні ресурси в науці, культурі та освіті [Електронний ресурс] : підсумки 10-ї Міжнар. конф. «Крим–2003» / Л. Й. Костенко, А. О. Чекмарьов, А. Г. Бровкін // Бібліотечний вісник. – 2003. – № 4. – С. 43. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/articles/2003/03klincohtm>, вільний. – Назва з екрана. – Дата звернення: 1.12.2014.

Іноземні джерела

Taylor, Brown Barbara. Bibliotherapy [Electronic resource] / Barbara Brown Taylor. – Access Mode: <http://sites.google.com/site/resourcesonsensitiveto pics/bibliotherapy>. – Title from screen. – Cited: 2012. Oct. 18.

Bibliotherapy [Electronic resource] // American Library Association. – Access Mode: <http://www.ala.org/tools/bibliotherapy>. – Title from screen. – Cited: 2011. Oct. 5.

Методичне видання

ВЕРНИГОРА Ніна Миколаївна

**Написання сучасної наукової статті
Методичні рекомендації**

Редактор **Наталя Бабійчук**
Комп'ютерна верстка **Ніни Вернигори**

Підписано до друку 25. 11. 2015.
Формат 60x84/16.
Ум. друк. арк. 1,2. Обл.-вид. арк. 2,0.
Наклад 100 пр.